

Ministerstwo Zdrowia

Podsekretarz Stanu

Maciej Miłkowski

Warszawa, 13 lipca 2021 r.

RKLU.81222.318.2021.DR

Komunikat w sprawie interpretacji przepisów dotyczących uprawnień pracowników - lekarzy odbywających szkolenie specjalizacyjne związanych z rodzicielstwem lub stanem zdrowia

W związku z licznymi pytaniami dotyczącymi brzmienia przepisów art. 16i ust. 1d – 1e ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz. U. z 2021 r. poz. 790) przedstawiamy interpretacją celowościową przepisów, która leżała u podstaw sformułowania nowych zasad rozliczania czasu pracy lekarza odbywającego szkolenie specjalizacyjne.

Kodeks pracy przewiduje w art. 178, następujące uprawnienia pracowników/obowiązki pracodawców, w związku z rodzicielstwem, mogące mieć wpływ długość wykonywania pracy i możliwość odbywania dyżurów medycznych:

- § 1: „Pracownicy w ciąży nie wolno zatrudniać w godzinach nadliczbowych ani w porze nocnej. Pracownicy w ciąży nie wolno bez jej zgody delegować poza stałe miejsce pracy ani zatrudniać w systemie czasu pracy, o którym mowa w art. 139.” – przepis formułuje bezwzględny zakaz dla pracodawcy określonego zachowania wobec pracownicy będącej w ciąży;

- § 2: „Pracownika opiekującego się dzieckiem do ukończenia przez nie 4 roku życia nie wolno bez jego zgody zatrudniać w godzinach nadliczbowych, w porze nocnej, w systemie czasu pracy, o którym mowa w art. 139, jak również delegować poza stałe miejsce pracy.” – przepis konstytuujący uprawnienie po stronie pracownika zależne wyłącznie od jego woli.

Mając na uwadze brzmienie powyższych przepisów nie sposób przyjąć założenie, że ustawodawca w odniesieniu do specyficznej grupy lekarzy – specjalizujących się – podważyłby kodeksowe uprawnienia pracowników, dopuszczając możliwość pracodawcy do zobowiązania pracowników korzystających z uprawnień związanych z rodzicielstwem do pracy w ramach pełnienia dyżuru medycznego w wymiarze do 50% wymiaru czasu pracy. Oznaczałoby to istotne ograniczenie możliwości korzystania z ww. uprawnień w stosunku do rozwiązań kodeksowych. Takie działanie należałoby uznać nie tylko za sprzeczne z duchem nowelizacji ustawy o zawodach lekarza i lekarza denty, która weszła w życie w sierpniu 2020 r., ale także sprzeczne z aktem prawnym powszechnie obowiązującym, uznanym za wyższy rangą, jakim jest Kodeks Pracy. Zgodnie z przyjętą doktryną rozwiązania dotyczące stosunku pracy odbiegające od kodeksowych mogą mieć wyłącznie charakter poprawiający pozycję pracownika, w żadnym zaś wypadku odbierający mu lub ograniczający kodeksowe uprawnienia.

Do wejścia w życie ww. nowelizacji lekarze odbywający szkolenie specjalizacyjne, korzystający z uprawnień wynikających z rodzicielstwa, zmuszeni byli obligatoryjnie przedłużyć szkolenie o czas umożliwiający odbycie brakujących dyżurów medycznych lub staży kierunkowych. Nowelizacja miała na celu częściowe zlikwidowanie tego obowiązku z zachowaniem, jednakże konieczności odbywania dyżurów medycznych w trakcie szkolenia.

Biorąc pod uwagę powyższe należy przyjąć, że lekarz odbywający szkolenie specjalizacyjne, korzystający z uprawnień wynikających z rodzicielstwa, przewidzianych w Kodeksie Pracy, może nie wydłużać szkolenia specjalizacyjnego o czas niezbędny do odbycia obowiązkowych dyżurów medycznych łącznie do 24 miesięcy nie dłużej jednak niż do 50% czasu trwania szkolenia specjalizacyjnego przewidzianego właściwym dla danego lekarza programem szkolenia.

Przykład: jeżeli szkolenie specjalizacyjne trwa 2 lata, czyli 24 m-ce to z powyższego uprawnienia do nieprzedłużania szkolenia specjalizacyjnego o czas korzystania z uprawnień wynikających z rodzicielstwa, lekarz może skorzystać w wymiarze do 12 m-cy, natomiast jeżeli szkolenie specjalizacyjne trwa 4 lata (48 m-cy) lub dłużej to wówczas lekarz może skorzystać z uprawnienia do nieprzedłużenia szkolenia przez okres do 24 m-cy.

Nie zmienia to faktu, że lekarz może skorzystać z uprawnień wynikających z rodzicielstwa w pełnym przysługującym wymiarze czasu i pracodawca nie może go

w tym okresie zobowiązać do pełnienia dyżurów medycznych, niemniej jednak w takim przypadku pozostały czas ponad 24 miesiące lub 50% czasu trwania szkolenia musi zostać odpracowany po zakończeniu korzystania z ww. uprawnień.

Analogicznie kształtuje się sytuacja lekarza w trakcie szkolenia specjalizacyjnego posiadającego orzeczenie lekarskie o czasowej niemożności wykonywania niektórych czynności zawodowych w określonych warunkach z przyczyn zdrowotnych. Pracodawca nie posiada uprawnienia do zobowiązania pracownika do odbywania dyżurów medycznych, a zatem pracy w godzinach nadliczbowych, w tym w porze nocnej, jeżeli brak takiej możliwości po stronie pracownika wynika z orzeczenia lekarskiego. Zakaz ten trwa tak długo, jak długo nie ustaną przeciwwskazania medyczne stwierdzone orzeczeniem. Niemniej lekarz nie jest zobowiązany do wydłużania szkolenia specjalizacyjnego do 24 miesięcy lub 50% czasu trwania szkolenia specjalizacyjnego przewidzianego w programie szkolenia zgodnie z wyżej przedstawionym przykładem.

Reasumując, lekarz odbywający szkolenie specjalizacyjne, który korzysta z uprawnień wynikających z rodzicielstwa lub posiada stosowne orzeczenie lekarskie może w ogóle nie odbywać dyżurów medycznych w okresie korzystania z uprawnień lub obowiązywania orzeczenia, a jego szkolenie specjalizacyjne ulegać będzie przedłużeniu z tego tytułu tylko wówczas, gdy korzysta z ww. uprawnień dłużej niż odpowiednio 24 miesiące lub 50% czasu trwania szkolenia specjalizacyjnego zgodnie z przedstawionym powyżej przykładem.

Jednocześnie, dostrzegając nieścisłość aktualnego przepisu, Ministerstwo Zdrowia przy najbliższej nowelizacji doprecyzuje brzmienie art. 16i ust. 1d i 1e, zgodnie z przedstawioną powyżej interpretacją.

Z poważaniem

Maciej Miłkowski

Podsekretarz Stanu

/dokument podpisany elektronicznie/